

Założenie miasta Rzym według Tytusa Liwiusza – rzymskiego historyka żyjącego w I w. p.n.e. i I w. n.e.

W wyrokach przeznaczenia, jak sądzę, nieuniknione było powstanie tak ogromnego miasta i państwa największego po bogów potędze: westalka¹, zgwałcona przemocą, powiła bliźnięta, a za ojca potomstwa [...] podała Marsa². Ale ani bogowie, ani ludzie nie uchronili jej samej czy jej dzieci od okrucieństwa: [...] chłopców król kazał wrzucić w nurty rzeki. [...] Utrzymuje się podanie, że pływające koryto, w którym ci chłopcy byli wysadzeni, płytka woda osadziła na suchym miejscu i wilczyca biegnąca z okolicznych gór do wody na głos kwilących niemowląt skręciła ku nim [...] [i] podała im sutki do ssania [...].

Romulus i Remus powzięli chęć zbudowania miasta w tym miejscu, gdzie byli wysadzeni i gdzie się wychowali. [...] Bogowie, pod których opieką była ta okolica, mieli przez wróżby wskazać tego, kto ma dać nazwę nowemu miastu i kto ma nim rządzić. [...] Według podania najpierw ukazała się wróżba Remusowi: sześć sępów. I już ją ogłoszono, gdy Romulusowi pokazała się podwójna ich liczba. Obu obwołali królami ich stronnicy [...], stąd przyszło do kłótni i w zapale gniewu doprowadzili do krwawej bójki; w starciu padł Remus ugodzony pociskiem. [...] W ten sposób Romulus sam objął panowanie: on założył miasto i od niego jako założyciela otrzymało ono nazwę. [...] Romulus [zwołał] ludność na zgromadzenie i nadał jej prawa [...], przybrał sobie [...] dwunastu liktorów³ [...], ten rodzaj usług publicznych przejął od sąsiednich Etrusków, skąd i krzesło kurulne⁴ pochodzi, i toga bramowana⁵, i sama liczba liktorów.

¹ westalka – kapłanka bogini Westy, symbol trwałości rodziny, a później także trwałości państwa rzymskiego

² Mars – rzymski bóg wojny

³ liktorzy – urzędnicy towarzyszący początkowo królom, później także wysokim urzędnikom rzymskim; liczba liktorów świadczyła o randze urzędnika, któremu towarzyszyli

⁴ krzesło kurulne – specjalne krzesło będące symbolem władzy i sprawowanego urzędu

⁵ toga bramowana – strój wyższego rangą urzędnika

Sławomir Sprawski, Grzegorz Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999, s. 190–191.

Praca z tekstem

1. Wskaż, kto założył miasto Rzym.
2. Wyjaśnij, jakie wydarzenia poprzedziły założenie miasta.
3. Określ rolę Romulusa w powstaniu Rzymu.
4. Podkreśl w tekście fragmenty charakterystyczne dla mitu.
5. Opisz, jaką rolę w założeniu miasta przypisano bogom.
6. Wymień elementy przejęte przez Rzymian od Etrusków.